

HÁNY KENYERETEK VAN?

Hallgassuk meg tehát Isten igéjét Szent Márk evangéliuma szerint!

Az apostolok ismét összegyűltek Jézus körül, és mindnyájan beszámoltak, hogy mi mindent tettek és mit tanítottak.

Ekkor azt mondta nekik: „Gyertek félre egy magányos helyre, és pihenjete meg egy kicsit.” Olyan sokan jöttek-mentek ugyanis, hogy még enni sem volt idejük. Bárkába szálltak tehát, és félrevonultak egy elhagyatott helyre, egyedül.

Sokan látták azonban őket, s észrevették, amikor elmentek. Minden városból futottak arra a helyre gyalog, és megelőzték őket.

Amikor Jézus kiszállt a bárkából, meglátta a hatalmas tömeget, és megesett rajtuk a szíve, mert olyanok voltak, mint a pásztor nélküli juhok, és sok mindenre kezdte őket tanítani.

Mikor már későre járt, odamentek hozzá tanítványai, és így szóltak: „Sivár ez a hely és az idő későre jár. Bocsásd el őket, hogy a környékbeli majorokba és falvakba menjenek, és élelmet vegyenek maguknak.”

Ő azonban ezt felelte: Adjatok nekik ti enni.”

Azok így válaszoltak: „Menjünk el és vegyünk kétszáz dénárért kenyeret, hogy enni adhassunk nekik?”

Erre megkérdezte tőlük: „Hány kenyeretek van? Menjetek, nézzéte meg.”

Mikor megszámozták, azt mondták: „Öt kenyér és két hal.”

Jézus megparancsolta, hogy telepítsenek le mindenkit csoportokban a zöld fűvön. Letelepédte tehát százával, ötvenével.

Akkor fogta az öt kenyeret és a két halat, föltekintett az égre, áldást mondott, és megtörte a kenyeret. Azután odaadta tanítványainak, hogy eléjük tegyék.

A két halat is elosztotta közöttük. Mindnyájan ettek és jóllaktak. A megmaradt kenyérdarabokkal és a halakkal tizenkét kosarat töltöttek meg. Akik ettek a kenyerekből, ötezren voltak, csak a férfiak.

A kenyérszaporításról szóló szövegek hallatán – akármelyik leírásról legyen is szó – mindig az utolsó mondat szokott elsőként szíven ütni. Ez a bizonyos számadat: Ötezren ettek a pár vekni kenyérből, az asszonyokat és a gyerekeket *nem számítva*. Hogy valami fogalmunk legyen e kétségkívül csodás eseményről, megszámolni is csak a férfiakat kell a jóllakottak közül, hiszen a gyerekek és a nők nem számítanak.

Maga a tény, hogy ez a két kategória így egy kalap alá kerül, szintén önmagáért beszél: a felnőtt nők éppen úgy gyámság alá tartoztak, mint a magatehetetlen gyermekek. És ez talán napjainkig is így van, végig megfigyelhető az emberiség történelmében.

Persze Jézus korában nemcsak a gyermekek és a nők szorultak a margóra, tartoztak a *nem számít*-kategóriába, hanem a bűnösök, a szamaritanusok, a vámosok, az ilyen-olyan

betegségben vagy fogyatékoságban szenvedők, az özvegyek és az utcanők a nők kategóriáján belül is halmozottan hátrányos helyzetűnek számítottak. És ilyenek voltak a szegények, a szomorkodók, az éhezők, azok, akik terheket hordoznak stb. Mert Jézus nem az egészségesekért jött, hanem a gyógyulásra szorulókéért, és a Jézus korabeli társadalom már csak az említett igazságtalanságai miatt is ugyancsak gyengélkedett és orvosért kiáltott.

Amikor Jézus kiállt a nyilvánosság elé, s elkezdte hirdetni az örömhírt Isten országának megjelenéséről, ez a betegség, amely addig valószínűleg fel sem tűnt senkinek, hiszen a „rendet” Istentől eredőnek, vagyis tőle igazoltnak hitték, egyre kezelhetetlenebb tüneteket kezdett produkálni.

Jézus minduntalan gyógyítani akarja a korabeli zsidó társadalom közösségromboló tendenciáit, és szavai, tettei persze meghökkentik, sokszor meg is botránkoztatják környezetét. Amikor saját tanítványai elzavarják Jézus közeléből az anyákat, akik Jézustól gyermekeik megáldását kérik, az evangélium feljegyezi e szavakat, amelyeket azóta rengetegen, talán túl szentimentálisan is, idézni szoktak:

Hagyjátok, hadd jöjjenek hozzám a gyermekek, mert ilyeneké az Isten országa! (Mk 10,14)

Nőkkel kapcsolatban – bár nagyon is elképzelhető, hogy elhangzott – Jézusnak ilyen kijelentését nem jegyezték le az evangéliumokban. Ilyen szavakat valóban nem őriz az evangélium, de a tetteket nem tagadta le. Mert bár a korabeli tanítók – a rabbik – lábához soha nem ültek női tanítványok, egyiküknek sem voltak női követőik, Jézus környezetében, azok között, akik közül a tizenkettőt kiválasztotta, igenis voltak nők, és erről az evangéliumok is tanúskodnak. Jézusnak voltak női tanítványai. A betániai Mária azért telepedett olyan természetességgel Jézus lába elé, mert a tanítványa volt. (Mellesleg tanítványa lehetett Márta is, hiszen mennyire evangéliumi választ adott Lázár halálakor a feltámadásra vonatkozólag.)

A Márk evangélium ezekkel a szavakkal tanúskodik a női tanítványok mellett: *„Távolról nők figyelték. Köztük volt a Magdalai Mária, Mária, az ifjabb Jakab és József anyja valamint Szalóme. Ők vele voltak, mikor még Galileában volt: követték és szolgálták. Figyelte még sok más nő is, akik vele mentek föl Jeruzsálembe.”* (Mk 15,40k)

Mind a *szolgálták*, mind a *követték* kifejezések a tanítványi mivoltára utalnak. Jézus ezzel kinyilvánította egész környezetének, hogy Isten országának új rendjében, amely a végső idők Isten népében nyilvánul meg, nem szabad a nőket hátrébe szorítani, hasonlóan a szegényekhez, a lecsúszottakhoz és a gyermekekhez.

Isten újszövetségi vagy végidőbeli népében egyébként és nem mellesleg sajátos szerep jut a tizenkettőnek, akik közé azonban Jézus valóban nem választott nőket. Gerhard Lohfink, ez a karizmatikus német szentírástudós magyarázata szerint azonban ennek az az egyetlen oka, hogy ez a szent szám sokszorosán emblematikus jelleget hordoz: a tizenkét apostol Izrael tizenkét törzsének újszövetségi reprezentációja, és éppen e jelkép mivoltát veszítette volna el, ha a korabeli Izrael földrajzi és társadalmi rétegeit képviselő tizenkét férfi közé nő is került volna. Ugyanakkor ez a tény nem áll szemben azokkal a hivatásokkal, amelyeket Jézus Isten népe körében nőknek is szánt és szán. Jézus helyre akarja állítani az Isten akarta rendet, igazságosságot Isten új népének soraiban, mert a csodák, amelyeket Isten lelke végbevihet, ilyen igazságos miliőben valósulhatnak meg a maguk természetességében.

A kenyérszaporításról szóló márki leírásból tehát többek között ezért is hiányoznak a nők, bár a valóságban aligha képzelhető el, hogy ne lettek volna jelen. A tanítványok – vegyük adótnak most a tizenkettőt csupán – Jézussal együtt félre akartak vonulni a tömeg elől, mert a

túl sok nyüzsgés miatt még enni sem volt idejük. A dolog furcsán alakul: a nép nem hagyja átejni magát. Meglesik a bárka irányát, elébük vágnak gyalog, és mikor Jézus és övéi kiszállnának a pihenés szándékával, hamar kiderül, hogy ezt most megint el kell halasztani. A tanítványoknak ugye korábban még evésre sem volt idejük, hát saját éhes gyomruk jelzi a legsürgetőbbben, hogy most már tényleg elég a jóból. A tömeg viszont nem akar szétszalani. Jézustól várják, hogy tekintélyével hasson a tömegre, de ő, aki a pásztor nélküli juhok láttán elérzékenyült, megesett rajtuk a szíve, most különös feladattal bízta meg a tanítványokat. *Ti adjatok nekik enni. Hány kenyereitek is van?* Nézzetek csak utána!

Akkor kezdődik ez a különös kaland. Az eredmény lesújtó. Jézus mégis kezébe veszi az ételt, föltekint az égre, áldást mond, megtöri és tanítványainak adja, hogy osszák szét... Ugyanazok a szavak, mint az Eucharisztia alapításakor. Mindnyájan ettek és jóllaktak.

Ez az úgynevezett első kenyérszaporítás, de az evangélium több további ilyen eseményről is tudósít. Vannak azután – akár a mi korunkban is – további ehhez hasonló csodák, események az egyház történetében. Amikor a nagyon kevés is elégnek, akár bőségesen elégnek bizonyult. Nem mondom, bizonyos körülmények feltétlenül kellenek hozzá. Nagyon üdvös például, ha a csoda környezetében megvalósul Isten igazságos országa, vagyis olyan élő közösségben próbálják ki a megfelelő szükség idején, amelyben érvényesül a szegények, a megvetettek, a „lúzerek” elsőbbsége. Majdnem biztos vagyok benne, hogy többünknek vannak a kenyérszaporítás csodájához hasonló élő élményeik. Az én életemben is történt ilyen, de túlságosan szentimentális volna igehirdetés közben elmesélni. Egy könyvben azonban olvastam egyszer, hogy Észak- és Dél-Amerika határán egy, a karitás vezetésével megbízott asszony olyan helyzetbe került, hogy az élelem, ami rendelkezésére állt, hogy jóllakasson vele x embert, egyértelműen kevésnek látszott. Az éhesek csak jöttek, csak jöttek, és az az asszony akkor megtette, amit Jézus a kenyérszaporítás alkalmával, imádkozott, áldást mondott, és osztotta az ételt. Ugye mondanom sem kell: ettek és mindnyájan jóllaktak azon a napon is.

Jézus biztosan nem ragaszkodik és nem is ragaszkodott soha ahhoz, hogy akik az éhezőket így vagy úgy jóllakatták, csak férfiak lehetnek. A pásztor nélküli nyáj sem mindig csupán kifejezetten ételre éheznek. Lassan az egész világon kevésnek bizonyulnak a papok, lelkészek, de Dél-Amerikában biztosan. (Ahol átmenetileg növekedni látszik a papi hivatások száma, például Afrikában – ott sajnos erősen tetten érhető az a helyzet is, hogy a szegénységből való kiemelkedés egyetlen útjának a papi „hivatás” bizonyul az élelmesebb férfiak számára.)

Az egyházakban sokszor úgy nevezett „imahadjáratokat” indítanak az eget ostromolva, küldjön munkásokat az aratásba. És Jézus válaszát nagyon nehezen akarják meghallani. Mert mit is sugall nekünk ilyenkor?

„Nézzetek csak utána, hány kenyereitek van?! Oldjátok meg ezt a szükséghelyzetet abból, ami itt és most rendelkezésetekre áll. Hiszen ott vannak körötökben a hivatások, amelyek mind tőlem erednek. Rátok bízom az oldást és a kötést is, mármint konkrétan Péterre, akinek az apostolok körében különleges szerepet szántam. Péter megtanulta, hogyan kell megkötni a szabályokat. Megkötni a szabályokkal magát az egyházat is. Pedig jogában állna az oldás módszerét is használni. Ilyenkor és még sok más ínséges helyzetben.”

Kedves chilei és aszódi nővéreim (és fivéreim)!

Jézus tanítványaiként, ami az Ő követését és szolgálatát jelenti elsősorban, még jó sok alázatra lesz szükségünk. Ugyanakkor lényeges, hogy bátorságunkat, leleményességünket sose veszítsük el, és mindig latba vethessük, valahányszor szükség lesz rá. Szükség lesz ránk. Mert így van, és biztosan így is lesz, míg egészen be nem teljesedik Isten országa, amelyről tudjuk, hogy igazságosság, öröm és béke a Szentlélekben.